

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕДАГОГІКА

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітні програми «Англійська мова і література»

«Німецька мова і література»

«Французька мова і література»

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізації

035.041 Германські мови та літератури
(переклад включно) (перша – англійська)

035.043 Германські мови та літератури
(переклад включно) (перша – німецька)

035.055 Романські мови та літератури
(переклад включно) (перша – французька)

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “27” серпня 2021 р.

м. Івано-Франківськ 2021

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Педагогіка
Викладач (-і)	Стражнікова Інна Василівна
Контактний телефон викладача	066 859 09 09
E-mail викладача	inna.strazhnikova@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	середа

2. Анотація до навчальної дисципліни

Дисципліна забезпечує набуття студентами знань у галузі загальної педагогіки, їх підготовку до професійної та самостійної діяльності, ознайомлення зі структурою й основними показниками сформованості педагогічної майстерності вчителя, отримання знань, умінь та навичок в організації та проведенні освітнього процесу, формування зрілої та творчої особистості, громадянської позиції та готовності випускників до трудової діяльності.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення курсу є висвітлити актуальних питань сучасної педагогічної науки; підготовка студентів до виконання обов'язків педагога, організатора освітнього процесу закладу середньої освіти; формування у студентів системи знань щодо завдань, принципів, форм, методів і прийомів освітньої діяльності на основі встановлення їх найтіснішого зв'язку із закономірностями розвитку особистості вихованця; розвинути професійну самосвідомість, педагогічне мислення майбутніх фахівців.

Цілі курсу: засвоєння ключових положень і проблематики сучасної педагогіки; допомогти студенту набути уміння теоретичного проектування та практичного конструювання освітнього процесу, спрямованого на розвиток особистості учнів закладу загальної середньої освіти (ЗЗСО) та їх творчу самореалізацію; сформувати досвід самостійного і творчого аналізу оцінки педагогічних явищ і ситуацій; сприяти практичному опануванню різними формами, методами організації навчального й виховного процесів у ЗЗСО; спонукати студентів до подальшого самовиховання, розвитку особистісних якостей майбутнього педагога, відповідального ставлення до виконання обов'язків вчителя; сформувати у майбутніх вчителів потреби постійно займатися самонавчанням, самовдосконаленням.

4. Програмні компетентності

Загальні компетентності

- Здатність бути критичним і самокритичним.
- Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- Здатність проведення досліджень на належному рівні.
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- Усвідомлення принципів академічної доброчесності.

Фахові компетентності

- Здатність здійснювати навчально-виховну роботу з урахуванням сучасних вимог суспільства, основних педагогічних закономірностей і принципів.
- Уміння визначати сутність процесів навчання і виховання.
- Здатність встановлювати зв'язки між закономірностями розвитку особистості відповідно до вікової періодизації дітей та закономірностями, принципами, методами і формами виховання та навчання.
- Здатність застосовувати методи науково-педагогічного дослідження.
- Уміння планувати етапи і прогнозувати результати навчання і виховання.
- Уміння аналізувати педагогічні ситуації та приймати адекватні рішення.
- Уміння аналізувати, оцінювати та коректувати освітній процес в класі, школі.

5. Програмні результати навчання

- Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.
- Організовувати процес самоосвіти.
- Знати та розуміти закони та методи міжособистісних комунікацій, норми толерантності, ділових комунікацій у професійній сфері, ефективної праці в колективі, адаптивності.
- Знати базові основи педагогіки та розуміти загальні закономірності розвитку особистості, прояви особистісних якостей, вікові особливості учнів ЗЗСО.
- Знати психолого-педагогічні основи організації освітнього процесу у закладах загальної середньої, нормативно-правове забезпечення професійної діяльності.
- Знати та розуміти принципи, сучасні методи, основні методичні прийоми, форми організації навчання в закладах загальної середньої освіти.
- Знати сутність та зміст сучасних технологій навчання у ЗЗСО, у тому числі дистанційної освіти.
- Розуміти та характеризувати застосування дидактичних інструментів та технологій навчання з метою формування та контролю результатів навчання і виховання, моніторингу й оцінювання рівня знань учнів.
- Вміти розробляти і реалізувати методики, технології і прийоми навчання, аналізувати результати процесу їх використання в закладах, що здійснюють освітню діяльність, в тому числі в умовах інклюзії.
- Дотримуватися правил академічної доброчесності.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
практичні заняття	10
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний /вибірковий
1	035 Філологія	2	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.
------	----------------

	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Становлення і розвиток педагогіки. Предмет і основні категорії педагогіки. Система педагогічних наук. 1. Педагогіка як наука, її становлення і розвиток. 2. Предмет і основні категорії педагогіки. 3. Система педагогічних наук. 4. Міжпредметні зв'язки педагогіки. 5. Завдання педагогіки.	2	1	5
Тема 2. Розвиток, виховання і формування особистості. 1. Процес розвитку і формування особистості 2. Спадковість і розвиток. 3. Вплив середовища на розвиток і формування особистості. 4. Розвиток і виховання. 5. Діяльність як чинник розвитку особистості.	2	1	5
Тема 3. Мета виховання. 1. Поняття мети виховання. 2. Основні напрями виховання та їх завдання (моральне, фізичне, розумове, естетичне, правове, патріотичне, родинно-сімейне тощо). 3. Зарубіжна педагогіка про мету виховання.	2	1	5
Тема 4. Суть і зміст процесу виховання. 1. Процес виховання та його особливості. 2. Структура процесу виховання. 3. Самовиховання і перевиховання: їх суть, функції, прийоми. 4. Організаційні форми виховної роботи.	2	1	5
Тема 5. Принципи і методи виховання. 1. Закономірності процесу виховання. 2. Основні принципи виховання. 3. Методи виховання, їх класифікація.	2	1	5
Тема 6. Основні напрями діяльності класного керівника. З історії інституту класних керівників. 1. Завдання і функції класного керівника. 2. Професіограма класного керівника. 3. Робота класного керівника щодо формування учнівського колективу.	2	1	5
Тема 7. Суть процесу навчання. Зміст освіти в закладі середньої освіти. 1. Поняття дидактики. 2. Процес навчання. Функції процесу навчання. 3. Структура діяльності вчителя в навчальному процесі. 4. Поняття про зміст загальної середньої освіти. 5. Фактори, що зумовлюють зміст освіти. Теорії організації змісту освіти.	2	1	10

6. Наукові вимоги до формування змісту освіти.			
Тема 8. Методи і засоби навчання. 1. Поняття методів і прийомів навчання. 2. Класифікація методів навчання, їх характеристика. 3. Вибір методів навчання. 4. Засоби навчання.	2	1	5
Тема 9. Види і форми організації навчання. 1. Види навчання. 2. Поняття про форми організації навчання. 3. Урок як основна форма організації навчання. Підготовка вчителя до уроку. 4. Позаурочні форми навчання. 5. Форми навчання в зарубіжній школі. 6. Суть і основні види контролю успішності учнів.	2	1	10
Тема 10. Наукові засади внутрішкільного управління. 1. Принципи управління освітою. 2. Органи освіти: їх функції та структура. 3. Керівництво навчально-виховною роботою школи. 4. Особливості внутрішкільного контролю.	2	1	5
ВСЬОГО	20	10	60

7. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання практичних завдань, підсумкове тестування, самостійну роботу (модуль 1) та бали, отримані під час заліку (модуль 2). Допуск до заліку передбачає отримання рейтингової підсумкової оцінки (максимум 50 балів, мінімум 25 балів). Студент, який не набрав 25 балів, до заліку за відомістю №1 не допускається. У такому випадку до початку екзаменаційної сесії студент користується повторним правом отримати допуск на складання заліку за відомістю №2 на консультаціях викладача (перескладання пропущених тем, виконання індивідуальних завдань тощо).
Вимоги до письмових робіт	Протягом вивчення курсу передбачено кілька письмових тестувань (максимальна кількість балів – 15) та одне письмове підсумкове тестування на платформі d-learn.pnu.edu.ua (максимальна кількість балів – 50).
Семінарські заняття	Оцінюється відвідуваність 5 занять упродовж семестру за 5-бальною шкалою.
Умови допуску до підсумкового контролю	При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків на заняття без поважної причини, а також результати відпрацювання з поважної причини пропущених занять. При виставленні допуску до заліку (максимум 50 балів) враховуються навчальні досягнення студентів

	(бали), набрані на поточному опитуванні під час контактних (аудиторних) годин, при виконанні завдань для самостійної роботи (15 балів), а також бали підсумкового тестування на платформі d-learn.pnu.edu.ua (50 балів).
Підсумковий контроль	Форма підсумкового контролю – залік. Максимальна кількість балів – 50. Студент, який не набрав 25 балів за відомістю №1, користується правом перескладання іспиту за відомістю №2.

8. Політика навчальної дисципліни

1. Академічна доброчесність.
Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається «Положенням про запобігання та виявлення плагіату» у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>
2. Відвідування занять є важливою складовою навчання.
Очікується, що всі студенти відвідують лекції і практичні заняття курсу. Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти» у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf.
3. Виконання завдання пізніше встановленого терміну.
Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови пропуску занять (відпрацювання) допуску до підсумкового контролю визначаються «Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf.
4. Додаткові бали.
Студент може отримати додаткові бали згідно «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf.
5. Неформальна освіта.
Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти» у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019 р., із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf.

9. Рекомендована література

Основна

1. Биков В., Лещенко М. Цифрова гуманістична педагогіка відкритої освіти. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2016. №4. С.115-130.
2. Голованова Т.П. Толерантність і педагогіка: історико-теоретичний аспект. *Вісник Запорізького національного університету. Серія: Педагогічні науки*. 2018. №2. С.21-24.
3. Зінковська О.В. Педагогічні умови формування толерантності у майбутніх учителів іноземної мови. *Вісник Луганського національного університету ім. Тараса Шевченка. Філологічні науки*. 2019. №2. С.347-351.

4. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України [головний ред. В.Г. Кремень]. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
5. Єгорова І.В. Моніторинг оцінювання якості освіти, його основні завдання. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич: Вид.дім “Гельветика”, 2021. Вип.36. Том 1. 318 с. С.282-286.
6. Козир М.В. ІКТ – складова сучасного освітнього процесу. *Педагогічний процес: теорія і практика*. 2015. Вип. 5-6. С. 73-77.
7. Концепція виховання дітей та молоді у національній системі освіти. *URL: gymnasium45.edu.kh.ua > Files > downloads*.
8. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді: наказ МОН України від 16.06.2015 р. *URL: mpru.edu.ua > files > kprvdm16062015*
9. Кузьмінський А. І., Омеляненко С. В. Технологія і техніка шкільного уроку: *навч. посіб.* Рекомендовано МОН. Київ, 2010. 335 с.
10. Мотуз Т.В. Педагогічні умови виховання толерантності учнівської молоді. *Науковий вісник Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім.Тараса Шевченка. Серія: Педагогіка*. 2017. Вип. 8. С.96-103.
11. Педагогічна майстерність: *Підручник* / І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос [та ін.]; за ред. І.А.Зязюна. 3-тє вид., допов. і переробл. Київ: СПД Богданова А.М., 2008. 376 с.
12. Педагогічний словник / За ред. Ярмаченка М.Д. Київ: Педагогічна думка, 2001. 516 с.
13. Ржевський Г.М. Дистанційна форма навчання в сучасних умовах: психолого-педагогічні особливості. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Педагогіка, психологія, філософія*. 2017. Вип. 259. С. 214-221.
14. Сікорський П. Принципи моделювання нових контрольних-оцінювальних систем і їх застосування у середніх і вищих навчальних закладах. *Вища освіта України*. 2016. №2. С. 44-50.

Додаткова

1. Биковська О. Педагогіка позашкільної освіти як субдисципліна педагогіки. *Рідна школа*. 2016. №11-12. С. 48-53.
2. Квас О., Земан І. Музейна педагогіка як інструмент розширення освітнього простору. *Молодь і ринок*. 2019. №5. С. 12-17.
3. Стражнікова І. Характеристика операційно-діяльнісного компоненту процесу навчання в дослідженнях Західного регіону України другої половини ХХ – початку ХХІ століття. *Педагогічний альманах: зб.наук.праць*. Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2016. Випуск 29. С. 268-273.
4. Стражнікова І., Чопик Ю. Зарубіжна реформаторська педагогіка в оцінках українських науковців другої половини ХХ – початку ХХІ століття: *монографія*. Івано-Франківськ: НАІР, 2017. 264 с.
5. Стражнікова І., Єгорова І. Основні засади підготовки до управлінської діяльності майбутніх менеджерів закладів середньої освіти України як напрям педагогічної історіографії. *Danish Scientific Journal*. № 30. 2019. Vol.2. P. 22-25.

Викладач: д.пед.н., проф. Інна СТРАЖНІКОВА